

Alle foto: MidNat

Bekjempelse av lupin

Hagelupin – Sandlupin – Jærlupin

Lupinus polyphyllus – L. nootkantensis – L. perennis

Målsetning

- Utrydde eller kraftig redusere forekomsten.
- Hindre spredning til nye steder.
- Unngå skade på viktige naturverdier.

*Et utvalg av hensiktsmessig utstyr ved manuell bekjempelse av lupiner:
Gresstrimmer, blanke avfallssekker, løvetannstikker og hagegreip.
Husk også nødvendig verneutstyr, og bruk gjerne gode hansker under arbeidet.*

Valg av bekjempelsesmetode

Uansett hvilken metode man velger, må bekjempelsen følges opp mange år framover for å oppnå målsetningen. Her beskrives manuell bekjempelse av lupiner ved hjelp av luking og slått, men det er også mulig å bekjempe de kjemisk med sprøytemidler, eller mekanisk ved hjelp av gravemaskin. Dette er imidlertid løsninger som krever mer av tillatelser og utstyr, samt forhåndskunnskap om den enkelte lokalitet.

Luking

Ved luking fjernes både røtter og de synlige delene av plantene.

Anbefales når

- det er mindre enn ca. 500 lupiner.
- det er langt mellom lupinene.
- annen vegetasjon mellom lupinene skal ivaretas.
- man ønsker å ivareta eller tilbakeføre et område til opprinnelig tilstand.

Luking

- Bør utføres før plantene utvikler belger med frø.
- Gjøres grundig de to første årene.
- Fra tredje sesong kan luking annethvert år vurderes.
- Planter som kan utvikle blomster i løpet av sesongen må uansett lukes årlig.

Slått

Ved slått kuttes plantene ved jorda.

Anbefales når

- det er mange lupiner.
- det er en tett lupinbestand.

Slått

- Bør utføres før blomstring (normalt juni–august).
- Gjentas før plantene blomstrer på nytt etter ca. 6–8 uker.
- Etter 3–5 år kan det være tilstrekkelig med én årlig slått.

Metode og utstyr

Vær obs på at lukede planter og avkuttete blomster som blir liggende med tilgang til nok vann likevel kan utvikle frø. Slike bør samles inn og leveres på godkjent mottak.

Luking

Ved luking er det viktig å få med alle plantedeler. Både røttene og plantene pakkes i sekker og leveres på godkjent mottak.

- **Gjennomsiktige avfallssekker** til transport og avfallshåndtering av de lukede plantene. Disse sekkene bør ha en tykkelse på minst 100 my ettersom knekte lupinstilker er skarpe og lett lager hull i de tynnere sekkene. Hvis planta som skal lukes har utviklet belger med frø, kan stilkene med frø med fordel brytes forsiktig av og legges i avfallssekken før man begynner å grave. Da er det lettere å unngå at planta slipper nye frø på bakken når man jobber med rota. Sekken knyttes eller stripes igjen før uttransport.
- **Greip** er egnet for store planter. Disse har ofte dype røtter, noen ganger inntil 1 m, og man må iblant jobbe litt for å få med hele rota. En gjenværende rotstengel kan bli opphav til ei ny plante.
- **Løvetannstikker** egner seg for de mindre plantene. Den stikkes ned ved planta for å løse opp sanda rundt rota, som da enkelt kan trekkes opp. Pass på så rota ikke blir kappet når løvetannstikkeren presses ned i grunnen.

Bildet til høyre viser hagelupin som har utviklet blomstene til frøbelger.

Slått

Ved slått bør plantene kuttes så langt ned mot jorda som mulig. Gjenliggende planterester har en gjødslingseffekt på området. På steder der dette ikke er ønskelig bør planterester fjernes. Planterester skal leveres på godkjent mottak.

- **Gresstrimmer, ljà, gressklipper, beitepusser** og tilsvarende redskaper kan benyttes til slått. Det anbefales å bruke verktøy med metallkniver. Gressklipper og beitepusser vil knuse planterestene mer enn en gresstrimmer og forebygger derfor bedre at slåtte planter i fuktige omgivelser kan utvikle frø.
- **Renhold** av redskaper og maskiner er veldig viktig og må gjennomføres grundig. Renholdet må gjøres før man forlater slåtteområdet for å unngå at lupinfrø blir med som blindpassasjer til nye områder.

Levering av avfall

Planter og planterester fra fremmede arter **skal** leveres på godkjent mottak. På de fleste gjenvinningsstasjoner har de en egen container hvor dette lagres før det leveres videre til forbrenning. Ved små mengder kan plantene kastes i restavfallet, i tette sekker. Merk at de fleste renovasjonsselskap krever at avfall leveres i blanke sekker. Noen renovasjonsselskaper tilbyr også henting av avfall med avfallstaxi.

Plukk også gjerne med deg avfall du kommer over underveis, samt andre fremmede arter – hvis du er sikker på artsbestemmelsen.

Kunnskap:

Film fra Sabima

Lær å bekjempe lupiner – YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=qitXkciqyGs>

Artsdatabankens faktaark nr. 241: Hagelupin

Beskrivelse av hagelupin, dens biologi, utbredelse og bestandsstatus.

<http://www2.artsdatabanken.no/faktaark/Faktaark241.pdf>

Fagus Fakta, kunnskapsblad: Bekjempelse av lupin

Inngående beskrivelser av bekjempelsesmetoder for hagelupin.

https://fagus.no/wp-content/uploads/2021/01/FAGUS_Faktaark_Lupin_2020.pdf